

دیدگاه

شماره: ۴۳۹	موضوع: کاهش واردات و تحقق موازنه تجاری غیر نفتی، رونق واقعی یا تحلیلی سطحی
تاریخ: ۱۳۹۲/۰۵/۲۱	

تهیه و تنظیم: محمد رضا صادقی فروشانی

توضیح اجمالی:

نگاهی اجمالی به آمار تجارت خارجی کشور، منتشر شده توسط گمرک ایران و مقایسه میزان و ارزش صادرات غیرنفتی و همچنین واردات کشور طی چهارماهه اول سال ۱۳۹۲ با چهار ماهه اول سال ۱۳۹۱ حکایت از کاهش شدید واردات در مقابل ایستادگی سرسختانه صادرات غیرنفتی دارد.

حجم واردات به میلیون تن	ارزش واردات به میلیارد دلار	حجم صادرات به میلیون تن	ارزش صادرات به میلیارد دلار	
۱۲.۵	۱۷.۵	۲۲.۶۸	۱۰.۱	چهار ماهه اول ۹۱
۹.۱	۱۲.۹	۲۵.۶	۹.۸	چهار ماهه اول ۹۲
-۲۷	-۲۶	+۱۳.۱۹	-۲.۵	درصد تغییرات

سئوال اساسی در مقابل دیدگاههای عمق نگرانه در عرصه اقتصاد و تجارت ملی این است که آیا ما باید از کاهش شدید میزان ارزش واردات و افزایش حجم صادرات غیر نفتی علیرغم کاهش اندک ارزش آن، خوشحال و مسرور باشیم و آنرا مایه رونق و موازنه تجاری غیر نفتی بدانیم یا خیر؟

نکات کلیدی:

افزایش وابستگی تولید به واردات مواد اولیه و واسطه ای از ۵ درصد به ۱۷ درصد تولید ناخالص داخلی طی سالهای ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷ دلیل موجهی است بر اینکه نمی توان صرفا کاهش حجم واردات و افزایش لریان سهم صادرات کالاهای غیر نفتی را اتفاق مبارکی دانست چرا که کاهش حجم واردات منتج به تولید بدان معناست که این فرآیند در یک پروسه زمانی به مثابه آتش زیر خاکستر تولید کشور را نیز دچار اختلال و کاهش غیر قابل برگشت خواهد کرد.

همین فرآیند در خصوص کاهش واردات کالاهای سرمایه ای بواسطه رکود اقتصادی، سیاستهای ارزی، مشکلات تحریم و نتیجتا کاهش سرمایه گذاری صنعتی، معدنی و کشاورزی مصداق داشته و باعث کاهش تولید و نهایتا تقلیل قدرت جذب تولید ملی در کشور خواهد شد.

بطور کلی روند افزایشی صادرات غیر نفتی اگر چه مثبت و امید وار کننده است و از سالهای دور موضوع برابری و موازنه تجارت غیر نفتی کشور آرزوی هر ایرانی بوده است اما پیوستگی و درون جوش بودن این روند به مثابه ابزاری پشتیبانی کننده از تولید، علامت واقعی بودن کارکرد آن است لذا صادراتی که امکان حمایت عملی از تولید و تامین مالی نهاده های تولید را خصوصا در شرایط سخت نداشته باشد و بیاواسطه نداشتن این قابلیت از آن طفره رود^۱ به همان میزان غیر مفید است که کاهش واردات کالاهای واسطه ای و مواد اولیه - البته نه بدلیل برنامه و سیاستهای ارزی و تجاری از قبل تعیین شده بلکه بواسطه نبود فرآیند تبادل ارز صادراتی با نیازهای وارداتی و برخوردهای منفعلانه ناشی از شرایط فعلی - لذا نقش دولت در تنظیم مکانیزم و کارکردهای صادراتی و وارداتی بیش از پیش اهمیت خواهد یافت.

نکته: حساس بودن جدی متولیان به اثرات بلند مدت کاهش واردات کالاهای واسطه ای و نهاده های تولید به موازات انبساط خاطر آنان از افزایش صادرات غیر نفتی ضروری است، چرا که واردات و صادرات برنامه ریزی شده هر دو زیر بنای تولید محسوب می گردند و اختلال در هر یک موجب اختلال در تولید خواهد بود.

تأیید رئیس مؤسسه:

تأیید رئیس گروه مشاوران:

^۱ به میزان ارز صادراتی واریز شده به مرکز مبادلات ارزی رجوع شود